

Zejména nebylo by na místě spatřovati v tom, že krádež byla spáchána na jiné osobě, než bylo smluveno mezi stěžovatelem a K-em, *excessus mandati*, který by stěžovatele sprostoval trestné zodpovědnosti, neboť stěžovatel se nehájil v ten rozum, že by byl trestné činnosti, odpovídající pojmu spoluviny, nepředsevzal, kdyby byl věděl, že krádež má býti spáchána na někom jiném než na otci Vladimíra D-a, zejména na K-ově zaměstnavateli Josefu V-ém. Jest proto bezpodstatnou především již výtku, činěná rozsudku zmateční stížností s hlediska důvodu zmatku čís. 5 Šu 281 tr. ř. v ten rozum, že rozsudek nezjišťuje, zda byl stěžovatel rozhodnut koupiti a převzítí obilí od obžalovaného K-e i v tom případě, kdyby je odcizil Josefu V-ému. Zřeteli na změnu situace, přivoděnou tím, že krádež nebyla obžalovaným K-em spáchána na otci Vladimíra D-a, jak bylo smluveno mezi ním a stěžovatelem, nýbrž na osobě jiné, učinil nalézací soud zadost tím, že trestnou činnost stěžovatelovu nekvalifikoval v rozsudku ani podle Šu 174 II a) tr. zák., kterážto kvalifikace by jinak přicházela v úvahu vzhledem k tomu, že podle oné úmluvy bylo by šlo o krádež, která měla býti spáchána dvěma pachateli jako spoluzloději, ani podle Šu 174 II c) tr. zák., ač tato kvalifikace byla ohledně trestného činu obžalovaného K-e dána tím, že krádež spáchal na věcech uzamčených.

Čís. 2480.

»Stranictvím« ve smyslu Šu 104 tr. zák. jest jakékoliv nadržování určité straně, třebaš nebylo úmyslným poškozením něhoko jiného.

Nadržuje-li úředník někomu určitým způsobem u vědomí, že tím něhoko jiného poškozuj, nejde o stranictví ve smyslu Šu 104 tr. zák., nýbrž o zločin zneužití moci úřední podle Šu 101 tr. zák.

Jde o »stranictví«, nakládá-li berní úředník s berní věcí určité strany výjimečně, informuje-li ji trvale o stavu věci, vydává jí k informaci prvopisy úředních spisů, třebaš měla nárok, by jí v jednotlivých případech byla sdělena určitá data v její věci.

Skutková podstata zločinu brání darů ve věcech úředních podle Šu 104 tr. zák. druhý případ předpokládá, že dar nebo prospěch byl pachateli poskytnut neb aspoň slíben před jednáním, opodstatňujícím stranictví.

Druhá věta Šu 104 tr. zák. má na mysli nejen podplacení úředníků skupin v první větě uvedených, nýbrž podplacení úředníků vůbec; vyžaduje se pouze, by úředník spáchal čin při obstarávání oněch prací, jimiž jest v úřadě pověřen; nezáleží na tom, že nebyl pověřen rozhodováním (vyměřováním daně).

Spoluvina (§ 5 tr. zák.) na zločinu podle Šu 104 (druhý případ) tr. zák. jest možna, jde-li o činnost odchylnou od jednání ve smyslu §§u 105, 311 tr. zák. a Šu 2 zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n.

**I ohledně spoluvinníka na zločinu Šu 104 tr. zák. jest vysloviti pro-
padnutí daru.**

(Rozh. ze dne 17. září 1926, Zm I 148/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 22. prosince 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými, Emanuel Ch. zločinem braní darů ve věcech úředních podle Šu 104 tr. zák., Bedřich K. a Karel B. zločinem spoluviny na zločinu braní darů ve věcech úředních podle §§ů 5 a 104 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce věcné namítá zmateční stížnost Emanuela Ch-ého s hlediska důvodu zmatečnosti podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř.: a) že rozsudek dospěl k názoru, že stěžovatel dopustil se svým jednáním stranictví, mylným výkladem pojmu stranictví ve smyslu Šu 104 tr. zák., b) že skutková podstata zločinu podle Šu 104 druhý případ tr. zák. předpokládá, že dar nebo prospěch byl poskytnut neb ujednán ještě před jednáním, zahrnujícím v sobě stranictví, kdežto prý v souzeném případě tomu tak nebylo, c) že za úřední práce po rozumu druhé věty Šu 104 tr. zák. lze považovati pouze práce v prvé větě tohoto ustanovení zákona uvedené a že stěžovatel takových prací neobstarával. Na odůvodněnou námitku a) uvádí stížnost, že »stranictví« předpokládá, že někdo je následkem předpojatosti pro někoho nebo něco nebo proti někomu nebo něčemu ve svém úsudku podjat. Pouhé nadržování nebo prokazování blahovůle nebo laskavosti určité straně úředníkem není prý ještě stranictvím; o stranictví jde prý jen tenkrát, poskytuje-li úředník určité straně výhody, na něž tato nemá nároku, takže takové jednání zahrnuje v sobě zároveň poškozování jiné strany. Této podmínky prý tu nebylo. I kdyby prý byl jiný poplatník sám nebo svým zástupcem žádal o podobné inforomace, byl by prý stěžovatel mu je rovněž udělil, neboť šlo prý tu vesměs o informace, jež stěžovatel podle předpisů pro něho platných, zejména podle interních instrukcí, směl, ba musil straně nebo jejímu zástupci na jejich žádost uděliti.

S názorem zmateční stížnosti o pojmu stranictví nelze souhlasiti. Za stranictví po rozumu Šu 104 tr. zák. dlužno pokládati jakékoli nadržování určité straně, které v sobě neuzavírá zároveň úmyslného poškození někoho jiného. Nadržuje-li úředník někomu určitým způsobem ve vědomí, že tím někoho jiného poškozuje, nejde o stranictví ve smyslu Šu 104 tr. zák., nýbrž jde o těžší zločin zneužití úřední moci podle Šu 101 tr. zák. Rozsudek zjišťuje způsobem formálně bezvadným, že stěžovatel nakládal s berní věcí firmy Herm. M. zcela výjimečně, že oznamoval B-ovi jednotlivá snížení daně, že mu odevzdal prvopis vyměřovacího archu, z něhož Bedřich M. (majitel oné firmy) se měl přesvědčiti o provedených sníženích berní sazby, že mu sdělil usnesení berní komise, že ho zpravoval stále o stavu věci a že poskytoval takto firmě Herm. M.

(jejíž majitel Bedřich M. měl býti prostřednictvím obžalovaného B-a o těchto informacích zpravován) v její berní věci výhody. Tvrdí-li stížnost, že šlo vesměs o informace, jež stěžovatel podle předpisů pro něho platných, zejména podle interních instrukcí, směl, ba musil straně nebo jejímu zástupci na její žádost uděliti, je na omylu, neboť, má-li snad strana nárok na to, by jí byla v jednotlivých případech sdělena určitá data v její věci, nemá nároku na to, by byla stále informována úřadem o stavu věci a by jí dokonce byl k informaci vydáván prvopis úředního spisu. Ostatně nepopírá stížnost, že Bedřich M. o udělení informací, o něž šlo, nežádal, a připouští, že obžalovaný B., jemuž byly informace pro M-a sdělovány, se vůči stěžovateli jako zástupce Bedřicha M-a nikdy nevykázal. I kdyby tedy bylo správným tvrzení zmáteční stížnosti, že stěžovatel byl v období, v němž byla berní věc firmy Herm. M., oprávněn, ba povinen, uděliti majiteli této firmy nebo jeho zástupci informace uvedeného druhu, šlo by o udělování informací, o něž nebylo žádáno majitelem firmy ani jeho vykázaným zmocněncem. K tomu však přistupuje, že šlo podle zjištění napadeného rozsudku o zcela výjimečné stále informování Bedřicha M-a o stavu berní věci firmy Herm. M. oním způsobem. Za tohoto stavu věci nelze rozsudku důvodně vytýkati mylné právní posouzení věci, vyslovil-li názor, že stěžovatel dopustil se stranicví ve prospěch oné firmy.

Skutková podstata zločinu podle §u 104 druhý případ tr. zák. předpokládá, že pachatel dal se svěsti ke stranicví darem nebo jiným prospěchem. Podle toho dlužno přisvědčiti názoru zmáteční stížnosti, že dar nebo prospěch musí býti pachateli poskytnut neb alespoň přislíben před jednáním, zahrnujícím v sobě stranicví. Tvrdí-li stížnost v tomto směru, že jednání, v němž rozsudek spatřuje stranicví, předcházela pouze všeobecná poznámka B-ova, že stěžovatel může si něco přivydělati, půjde-li B-ovi na ruku, a že dary, jež stěžovatel pak obdržel, byly mu poskytnuty teprve později, kdy daň byla již vyměřena, takže prý tu šlo ve skutečnosti o odměnu, poskytnutou za služby již vykonané, neprovádí tím uplatňovaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti po zákonu; neboť rozsudek nespátřuje pasivní podplacení stěžovatelovo v tom, že si dal B-em onou poznámkou přislíbiti dar nebo prospěch, nýbrž shledává je v tom, že stěžovatel přijal po částkách dar 50.000 Kč přesahující, a tvrzení, že stěžovatel obdrží tento dar teprve po vyměření daně a jako odměnu za vykonané již práce, jest jen nedovoleným brojením proti skutkovým zjištěním nalézacího soudu, podle nichž první část daru byla stěžovateli odevzdána již dne 6. června 1923, tedy dlouho před vyměření daně, a podle nichž stěžovatel po převzetí daru předse-
vzal činy, v nichž rozsudek spatřuje stranicví (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Názor zmáteční stížnosti, že za práce úřední ve smyslu §u 104 tr. zák. lze považovati pouze vyřizování věcí v první větě téhož ustanovení zákona uvedených, je zřejmě mylným. Pouze prvý případ zločinu podle §u 104 tr. zák., o němž jedná první věta tohoto §u, předpokládá podplacení úředníka, pověřeného vyřizováním věcí tam naznačených. Druhá věta §u 104 tr. zák., jež upravuje skutkovou podstatu druhého případu zločinu podle tohoto ustanovení zákona, má na mysli nejen podplacení

úředníků skupin v první větě uvedených, nýbrž podplacení úředníků vůbec. Z toho plyne, že se ke skutkové podstatě druhého případu zločinu podle §u 104 tr. zák., o nějž v souzeném případě jde, ve směru tu v úvahu přicházejícím, pouze vyžaduje, by úředník spáchal čin při obstarávání oněch prací, jimiž jest v úřadě pověřen. Že stěžovatel nebyl v souzeném případě pověřen vyměřováním daně, jež by spadalo pod pojem rozhodování o veřejných záležitostech ve smyslu první věty §u 104 tr. zák., jest tudíž nerozhodno. Rozhodno je, že jednal způsobem jemu za vinu kladeným při obstarávání svých prací úředních.

Zmateční stížnost obžalovaného Bedřicha K-a vytýká rozsudku po stránce formální, že jeho zjištění, týkající se spoluviny na zločinu podle §u 104 druhý případ tr. zák., jsou neúplná a nejasná. Rozsudek obmezuje se prý v tomto směru na zjištění, že obžalovaní dohodli se před první návštěvou obžalovaného K-a u Bedřicha M-a o přijetí daru, o způsobu jeho rozdělení, dále o tom, jak Ch. měl nadržovati firmě M., a posléze o pomoci, jež mu při tom měla být poskytnuta spoluobžalovaným. Výrazy »nadržování« a »poskytnutí pomoci« jsou prý tak všeobecné, že nepoukazují na určitou skutkovou podstatu. V rozsudku mělo prý být zejména zjištěno, v čem mělo poskytnutí pomoci záležeti a ve kterých činech stěžovatelových jest spatřovati poskytnutí pomoci Ch-ému. Rozsudek však uvádí v rozhodovacích důvodech, v čem spatřuje nadržování v berní věci firmy M. obžalovaným Ch-em, a zmiňuje se též o činnosti stěžovatelově, v níž shledává zřejmé pomáhání k onomu nadržování a jež pokládá zjevně za následek dohodnutí mezi obžalovanými; neboť uvádí, že obžalovaný K. upozornil Bedřicha M-a, že obžalovaný Ch. jest ochoten s berní věcí firmy M. blahovlnně nakládati, a uvádí dále, že K. poslal část peněz, jež ihned na to od M-a obdržel, po obžalovaném B-ovi Ch-ému, že sděloval informace Ch-ého, jež tento, obdržev ony peníze, o stavu berní věci firmy M. B-ovi uděloval a jimiž této firmě nadržoval, M-ovi a že posílal Ch-ému i později po B-ovi peníze, jež pocházely od M-a a byly tímto vyplaceny vzhledem ku příslibenému blahovlnnému nakládání s berní věcí firmy M. obžalovaným Ch-em. O nejasnosti rozsudku, jež předpokládá, že výrok rozsudku o rozhodné skutečnosti je nesrozumitelným nebo připouští různý výklad, nemůže tudíž býti řeči. Není tu však podle uvedeného ani vady neúplnosti, ježto rozsudek se zmiňuje v rozhodovacích důvodech o oněch důležitých skutečnostech.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. namítá stížnost, že v činnosti obžalovaného Ch-ého nelze spatřovati stranictví. Úřad je prý povinen sděliti poplatníkovi na jeho žádost berní sazbu a usnesení berní komise; do vyměřovacího archu smí prý kdokoli nahlédnouti. Jelikož prý se Ch. podle toho nedopustil zločinu podle §u 104 druhý případ tr. zák., není prý tu ani spoluviny na tomto zločinu. Námitka, že jednání obžalovaného Ch-ého neopodstatňuje stranictví podle §u 104 tr. zák., jest neodůvodněna. Tu stačí poukázati k tomu, co bylo shora řečeno o stejné námitce zmateční stížnosti obžalovaného Ch-ého. Se stanoviska téhož důvodu zmatečnosti označuje dále stížnost výrok, odsuzující stěžovatele pro zločin spoluviny na braní darů ve věcech

úředních podle §§ů 5, 104 druhý případ tr. zák., za právně pochybený proto, že spoluvina na tomto zločinu jest podle trestního zákona vůbec vyloučena, jak prý vysvítá z ustanovení §§ů 105 a 311 tr. zák. Jest pravda, že trestní zákon posuzuje činnost, spočívající v tom, že se někdo pokouší buď ve vlastním zájmu nebo v zájmu někoho jiného svésti úředníka darem nebo jiným prospěchem ku stranictví nebo porušení povinnosti úřední, v případě, v němž ku podplacení skutečně došlo, nikoli jako spoluvinu na zločinu podle §u 104 druhý případ tr. zák., nýbrž jako samostatný trestný čin, a to, jednalo-li se o podplacení úředníků skupin v §u 105 tr. zák. výčetmo uvedených, jako zločin podle tohoto ustanovení zákona, v ostatních případech však jako přestupek podle §u 311 tr. zák., pokud se týče nyní jako přestupek podle §u 2 zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., ale z toho nelze dovozovati, že spoluvina na zločinu podle §u 104 druhý případ tr. zák. jest zákonem vůbec vyloučena. Jde-li o činnost, odchýlnou od jednání v §§ech 105 a 311 tr. zák., pokud se týče v §u 2 zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., uvedeného a spadající jinak pod pojem spoluviny podle §u 5 tr. zák., není zákonné překážky, by taková činnost nebyla kvalifikována za zločin spoluviny na brání darů ve věcech úředních podle §§ů 5, 104, druhý případ tr. zák. Při tom dlužno zdůrazniti, že stížnost přehlíží, že podle skutkových zjištění nalézacího soudu záležela závadná činnost stěžovatelova nikoli v tom, že se pokoušel svésti obžalovaného Ch-ého darem ku stranictví nebo porušení jeho povinnosti úřední, nýbrž v tom, že zločin podle §u 104, druhý případ tr. zák. Ch-em spáchaný poradou nastrojil a k jeho vykonání úmyslně pomáhal. Rozsudek neposoudil tudíž věc v souzeném případě právně mylně, shledav podle oněch skutkových zjištění v jednání stěžovatelově skutkovou podstatu zločinu spoluviny na brání darů ve věcech úředních podle §§ů 5, 104 druhý případ tr. zák.

Stěžovatel Bedřich K. ohlásil a provedl společně se zmateční stížností též odvolání co do výroku o trestu. V provedení odvolání v tomto směru vytýká rozsudku, že prohlásil neprávem celý dar Bedřichem M-em v této věci poskytnutý, t. j. dar v hodnotě 510.517 Kč, za propadlý ve prospěch státu. Vzhledem k ustanovení poslední věty §u 104 tr. zák., která v době spáchaní trestného činu, t. j. v roce 1923, ještě platila, mělo prý býti vysloveno, že propadá pouze ona část peněz, již obdržel podplacený úředník, t. j. obžalovaný Ch., tedy částka 60.000 až 70.000 Kč. Zbytek daru, jež podle zjištění rozsudku rozdělili mezi sebou stěžovatel a obžalovaný B., neměl prý býti prohlášen za propadlý, ježto trestný čin byl podle vlastního výroku rozsudku spáchan v roce 1923, tedy v době, kdy zákon ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., který obsahuje v §u 9 ustanovení od předpisu poslední věty §u 104 tr. zák. odchýlné, ještě neplatil. Nanejvýš smělo prý býti vzhledem ku zjištění rozsudkovému, že výtěžek za starý materiál, tvořící část daru v částce 510.517 Kč, byl rozdělen teprve před vánocemi 1924, podle §u 9 onoho zákona z roku 1924 vysloveno, že kromě částky 60.000 až 70.000 Kč, již obdržel Ch., propadá též výtěžek za starý materiál, jež rozdělili mezi sebou stěžovatel a obžalovaný B. Stěžovatel uplatňuje tu

ve skutečnosti důvod zmatečnosti podle §u 281 čís. 11 tr. ř., leč neprávem. Podle §u 5 tr. zák. dopouští se spoluvinník (návodce nebo pomocník) téhož zločinu jako přímý pachatel. V důsledku toho trestá se spoluvinník na zločinu týmž trestem jako přímý pachatel, neobsahuje-li zákon v určitém případě v tomto směru jiného ustanovení. Tato zásada platí nejen pro hlavní trest, nýbrž též pro trest vedlejší. § 104 tr. zák. nerozlišuje, pokud jde o trest, mezi přímým pachatelem a spoluvinníkem, nýbrž obmezuje se jako celá řada jiných ustanovení trestního zákona na stanovení hlavního a vedlejšího trestu přímého pachatele, takže tyto tresty platí podle oné zásady také pro spoluvinníka. Z toho, že § 104 tr. zák. stanoví tresty, jež jest uložiti úředníkovi, který spáchal zločin podle tohoto ustanovení zákona, nelze dovozovati, že tyto tresty platí jen pro úředníka. Zákon užívá v tomto ustanovení výrazu »úředník« jen proto, že přímým pachatelem tohoto zločinu může býti toliko úředník. Stanoví-li tam tedy tresty pro úředníka, stanoví tím tresty pro přímého pachatele, jimiž jest podle oné zásady trestati také spoluvinníka. Ježto stěžovatel a obžalovaný B. byli uznáni vinnými zločinem spoluviny na brání darů ve věcech úředních podle §§u 5, 104 druhý případ tr. zák., bylo je podle uvedeného trestati tresty podle §u 104 tr. zák. pro přímého pachatele stanovenými a bylo tedy zejména vysloviti, že propadá též ona část daru Bedřicha M-a, již obdrželi tito obžalovaní jako spoluvinníci na zločinu obžalovaným Ch-em spáchaném. Učinil-li tak napadený rozsudek a vyslovil-li zároveň podle §u 9 zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., — který platil v době vynesení rozsudku na místě zrušeného ustanovení poslední věty §u 104 tr. zák., — že dar propadá ve prospěch státu, nelze mu důvodně vytýkati vykročení z mezí trestní moci po rozumu §u 281 čís. 11 tr. ř., zvláště když též změna nastalá v osobě percipienta propadlého daru neznamená pro postiženého zhoršení.

Čís. 2481.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.).

»Ustanoveními platnými pro odvolací líčení proti rozsudkům soudů okresních« ve smyslu §u 28 (4) zákona jsou nejen §§y 469 a násl. tr. ř., nýbrž i §§y 463 až 468 tr. ř.

Ani proti odvolání z rozsudku o přestupku podle §u 6 novely není přípustno podati odvod (§ 467 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 17. září 1926, Zm I 367/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Usnesením zemského trestního soudu v Praze ze dne 29. ledna 1926 a usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 9. února 1926 porušen byl zákon v předpisu čtvrtého odstavce §u 28 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 Sb. z. a n. ve spojení s §em 467 tr. ř.